ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІОЛОГІЧНИЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан біологічного факультету
_____ Л.О. Омельянчик
(підпис) (ініціали та прізвище)
«01» вересня 2026

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІСОВА ФІТОПАТОЛОГІЯ

(назва навчальної дисципліни)
підготовки бакалаврів
(назва освітнього ступеня)
денної та заочної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Мисливське господарство та рослинні ресурси
(назва)
спеціальності Н4 Лісове господарство
(шифр, назва спеціальності)
галузі знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
(шифр і назва)

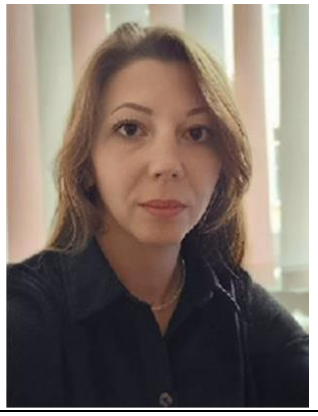
ВИКЛАДАЧ: Левицька Х.М., доктор філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство, викладач кафедри генетики та рослинних ресурсів (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри генетики та
рослинних ресурсів

Протокол № 1 від
“ 27 ” 08 2026 р.
Завідувач кафедри генетики та
рослинних ресурсів
_____ І.О. Полякова
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної
програми
_____ Г.Ф. Дударєва
(підпис) (ініціали, прізвище)

2026 рік

Викладач: *доктор. філ. з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство, Левицька Х.М.*
Кафедра: *кафедра генетики та рослинних ресурсів*
E-mail: hrstnlevickam@gmail.com
Телефон: +380990176763 *(Viber, Telegram)*
Інші засоби зв'язку:
особисті повідомлення в системі Moodle

1. Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни "Лісова фітопатологія" є професійна підготовка майбутнього фахівця з лісового господарства до самостійного вирішення питань щодо захисту лісостанів та зелених насаджень від інфекційних збудників хвороб та несприятливих факторів навколишнього середовища.

Основними **завданнями** викладання дисципліни "Лісова фітопатологія" є формування у здобувачів вищої освіти системи знань про основні групи та типи інфекційних та неінфекційних хвороб деревних і декоративних рослин, їх впливу на погіршення стану, зниження стійкості, продуктивності лісостанів та їх захисних санітарно-гігієнічних властивостей, а також надання знань про сучасні засоби і методи захисту об'єктів лісового господарства; формування практичних навичок ідентифікації основних неінфекційних та інфекційних хвороб лісових культур та їх збудників.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- симптоми та типи хвороб рослин, їх класифікації
- вчення про імунітет рослин, фактори імунітету
- патогенез та динаміка інфекційних та неінфекційних хвороб у лісових насадженнях
- неінфекційні фактори і чинники, які є причиною хвороб лісостанів
- інфекційні збудники хвороб деревних та чагарникових рослин
- хвороби плодів та насіння деревних порід
- хвороби сіянців і молодняків

вміти:

- використовуючи фітопатологічні довідково-методичні матеріали, проводити визначення основних збудників фітозахворювань;
- діагностувати хвороби лісових та зелених насаджень;
- оцінювати санітарний стан насаджень у відповідності з санітарними правилами;
- оцінювати роль чинників зовнішнього середовища у розповсюдженні патогенів та розвитку хвороб;
- застосовувати методи проведення лісопатологічних обстежень, нагляду та прогнозу стану насаджень,
- оцінювати шкоду від хвороб,
- застосовувати сучасні засоби та методи захисту рослин від збудників хвороб на практиці;

– здійснювати санітарно-оздоровчі заходи у відповідності з санітарними правилами, методами і технологіями, які враховують біологічні особливості розвитку хвороб рослин.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Лісова фітопатологія» є обов'язковою компонентною дисципліною циклу професійної підготовки спеціальності. Вона охоплює широке коло загально біологічних проблем, формує поняття місця фітопатології у лісовому господарстві. Тому базовими для вивчення цієї дисципліни є шкільний курс «Біологія» та «Хімія», дисципліни 1-2 курсів бакалаврату - «Ботаніка», «Дендрологія», «Фізіологія рослин». Компетентності сформовані у здобувачів вищої освіти під час вивчення даної дисципліни використовуються в подальшому для успішного проходження навчальної та виробничої практик.

Для навчання за цим курсом передбачено використання мікроскопу.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	**Обов'язкова**	
Семестр	3-й	3-й
Кількість кредитів ECTS	**3**	
Кількість годин	90	90
Лекційні заняття	16 год.	4 год.
Лабораторні заняття	16 год.	4 год.
Самостійна робота	58 год.	82 год.
Консультації	Консультації відбуваються у кількох форматах: – очні (offline/Face-to Face): ІІІ корпус ЗНУ, ауд. 202,203; – online за допомогою платформ Zoom за необхідністю та попередньою домовленістю через електронну пошту викладача, – дистанційно у *Telegram, Viber* – на запити відповіді у робочий час з 8-00 до 17-00 з понеділка по суботу	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**екзамен**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6768	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

КОМПЕТЕНТНОСТІ/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
ЗК 5 Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями ЗК 10 Прагнення до збереження навколишнього середовища	Пояснювально-ілюстративний Пошуковий Самостійна робота Дослідницький	***Контрольні заходи:*** Індивідуальне практичне завдання Виконання та захист лабораторної роботи

СК 4 Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів. СК 5 Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду СК 7 Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію. СК 11 Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів СК17 Здатність застосовувати професійно-профільні знання та практичні навички задля вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин, створення і експлуатації об'єктів ландшафтного дизайну, оцінки й аналізу стану рослинних ресурсів СК 19 Здатність проводити інвентаризацію та атестацію створених штучних фітоценозів й об'єктів ландшафтного дизайну	Пояснювально-ілюстративний Пошуковий Самостійна робота Дослідницький	***Контрольні заходи:*** Індивідуальне практичне завдання Виконання та захист лабораторної роботи Тести на платформі Moodle
ПРН 2 Прагнути до самоорганізації та самоосвіти ПРН 4 Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства ПРН 5 Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності ПРН 10 Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази ПРН 11 Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки. ПРН 15 Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва ПРН 17 Здатність розв'язувати складні	Лекція Дослідницький Бесіда Самостійна робота	*Поточний контроль:* Тести на занятті або тести на платформі Moodle Виконання та захист лабораторної роботи *Підсумкові контрольні заходи:* Індивідуальне практичне завдання Екзамен

спеціалізовані задачі та практичні проблеми при вивченні рослинних ресурсів, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки ПРН 19 Знання наукових досягнень, сучасних тенденції розвитку, особливостей організації, ведення та перспективи розвитку лісової, мисливської і ботанічної галузі; принципів, методів, правових та соціальних засад сталого природокористування ПРН 20 Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень стану природних та штучних екосистем і робити аргументовані висновки.		

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Симптоми, типи, класифікація хвороб. Їх патогенез та динаміка. Патогенез та динаміка інфекційних та неінфекційних хвороб у лісових насадженнях. Неінфекційні фактори і чинники, які є причиною хвороб лісостанів

Предмет та завдання лісової фітопатології. Загальні відомості про хвороби рослин та їх причини. Симптоми та типи хвороб рослин, їх класифікації. Типові та нетипові симптоми; головні та супутні симптоми; специфічні та загальні симптоми; первинні та вторинні симптоми. Гнилі, плямистості, виразки, хлорози і мозаїки, нальот, іржа, парша, муміфікація, головня, опіки, вілт, відставання в рості, надмірний ріст, відьміни мітли, ракові нарости, утворення гал, смолотеча, зміна забарвлення органів, шюте. Патогенез та динаміка інфекційних та неінфекційних хвороб у лісових насадженнях. Імунітет рослин до інфекційних хвороб. Фактори пасивного та активного фітоімунітету. Анатомо- морфологічні та фізіологобіохімічні фактори пасивного фітоімунітету. Фітонциди. Фітоалексини. Реакція надчутливості. Шляхи проникнення інфекції у рослину. Епіфітотії та карантин рослин. Хвороби, що викликаються кліматичними факторами. Хвороби, що викликаються ґрунтовими умовами. Хвороби, що викликаються неправильним застосуванням пестицидів, гербіцидів, фунгіцидів та ін. Хвороби, що викликаються шкідливими речовинами повітря. Морозобоїни, сонячні опіки.

Змістовий модуль 2. Інфекційні збудники хвороб рослин: віруси, віроїди, фітонематоди, квіткові паразити. Інфекційні збудники хвороб рослин: гриби, бактерії, актиноміцети, мікоплазми, рикетсії. Хвороби хвої, сіянців і молодняків, плодів та насіння деревних порід

Інфекційні збудники хвороб рослин: віруси, віроїди, фітонематоди. Найсприятливіші умови для розвитку збудників. Найбільш характерні симптоми хвороб, що викликаються вірусами. Квіткові рослини – збудники хвороб рослин. Найбільш характерні симптоми хвороб, що викликаються квітковими паразитами. Інфекційні збудники хвороб рослин: гриби, бактерії. Актиноміцети – збудники хвороб деревних рослин. Мікоплазми та рикетсії – збудники хвороб деревних рослин. Найбільш характерні симптоми хвороб, що викликаються мікоплазмами та рикетсіями. Найсприятливіші умови для розвитку збудників. Хвороби плодів та насіння деревних порід. Хвороби сіянців і молодняків. Хвороби хвої. Судинні і некрозно-ракові хвороби деревних порід. Гнилі деревних рослин. Руйнування деревини.

на складах, в технічних спорудах і будинках. Хвороби квітково-декоративних рослин. Система заходів боротьби із збудниками хвороб. Лісогосподарські, біологічні, селекційно-насінницькі, хімічні, фізико-механічні методи захисту лісу.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лекція 1	Предмет та завдання лісової фітопатології. Загальні відомості про хвороби деревних рослин та їх причини	2	2	Згідно затвердженого розкладу занять денного відділення на 2026-2027 н.р. Розклад розміщено на сайті ЗНУ
Лабораторне заняття 1	Головні типи хвороб (деревних порід) рослин	2		
Лекція 2	Патогенез та динаміка інфекційних та неінфекційних хвороб у лісових насадженнях.	2	2	
Лабораторне заняття 2	Квіткові рослини паразити – збудники хвороб рослин	2		
Лекція 3	Імунітет рослин до інфекційних хвороб	2		
Лабораторне заняття 3	Оомікотові гриби - збудники хвороб рослин	2	2	
Лекція 4	Неінфекційні фактори і чинники, які є причиною хвороб лісостанів та садово-паркових насаджень	2		
Лабораторне заняття 4	Аскомікотові гриби – збудники хвороб рослин	2		
Лекція 5	Інфекційні збудники хвороб рослин: віруси, віроїди, фітонематоди, квіткові рослини - паразити та напівпаразити	2		
Лабораторне заняття 5	Базидіомікотові гриби – збудники хвороб рослин	4	2	
Лекція 6	Інфекційні збудники хвороб рослин: гриби, бактерії, актиноміцети, мікоплазми, ріккетсії	2		
Лекція 7	Методи та засоби захисту рослин від збудників хвороб і пошкоджень	2		
Лабораторне заняття 6	Дейтеромікотові гриби – збудники хвороб рослин (анаморфні, недосконалі гриби)	4		
Лекція 8	Хвороби плодів і насіння лісових культур та система заходів боротьби із збудниками хвороб	2		

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Лабораторне заняття	Виконання, оформлення та захист протоколів 14 лабораторних занять	Зміст лабораторних занять наведено у виданні «Лях В.О., Самарська О.В. Лісова фітопатологія : методичні рекомендації до лабораторних занять» та розміщено в СЕЗН ЗНУ.	Під час виконання кожної лабораторної роботи студенти повинні виконати роботу, занести у протокол відповідні записи, нарисувати необхідні малюнки, зробити висновки. Окрім того, студент має захистити ці роботи (протягом тижня з дня її проведення), тобто відповісти на питання викладача щодо теоретичного та практичного змісту кожної лабораторної роботи. Лабораторна робота оцінюється у 5 бали шляхом сумування: ***5 бал –*** виконання всіх завдань; ***3 бал*** – повне, охайне, вчасне оформлення протоколу; ***0 бал*** – завдання не виконано	**40**

Поточне тестування	Тестування у СЕЗН ЗНУ (або на лабораторному занятті)	Перелік питань розміщено у СЕЗН ЗНУ	Кожне поточне тестування оцінюється у 10 та 15 балів. Тести містять по 10-15 тестових запитань, кожне з яких оцінюється в 1 бали. Студент максимально може отримати за цей вид роботи 25 балів, як суму за 2 поточні тестування.	**20**
Усього поточний контроль	**9**			**60**
Підсумковий контроль				
Індивідуальне практичне завдання	Підготувати науковий огляд та презентацію за запропонованою тематикою	Тематика може коригуватися, враховуючи наукову зацікавленість здобувача, його уподобання. Приклади: Основні хвороби певної деревної культури (вид узгоджується) та методи боротьби з ними. Хвороби обраної деревної культури повинні включати хвороби плодів, стовбурів (коріння), листків (хвої), але докладніше треба зупинитися на мінімум 5 основних хворобах. Деревні культури: 1. Дуб звичайний. 2. Сосна звичайна. 3. Береза повисла. 4. Клен гостролистий. 5. Ясен звичайний. 6. Робінія псевдоакація. 7. Ялина звичайна. Тематикою може й бути огляд особливостей розвитку й поширення різних карантинних об'єктів: Збудника вілту (в'янення) дубу – Ceratocystis fagacearum (Bretz) Hunt: бактеріального опіку плодових – Erwinia amylovora (Burrill) Winslow et al.; бактеріальної плямистості листя кісточкових – Xanthomonas arboricola pv. pruni (Smith) Vauterin et al та ін.	Цей вид роботи оцінюється у 20 балів шляхом сумування таких видів робіт: підготовка наукового огляду за тематикою – 10 балів, презентація – 5 балів, захист – 5 балів. Підготовка *наукового огляду за запропонованою тематикою* (10 балів) оцінюється згідно наступних критеріїв: 1. правильність оформлення огляду – обсяг – не менше 10 сторінок формату А4; наявність основних структурних розділів – титульної сторінки, змісту, вступу, основної частини, яка може ділитися на необхідні розділи, висновків, переліку використаних джерел – 1 бал; 2. наявність переліку використаних джерел (не менше п'яти джерел, які видані протягом останніх 10 років) – 1 бал; 3. повнота розкриття тематики – 5 балів. 4. новизна навчальної та наукової інформації – 2 бали; 5. чіткість, логічна послідовність викладення матеріалу, правильність сформульованих висновків – 1 бал. *Презентація* (5 балів) оцінюється згідно з наступними критеріями: обсяг – не менше 5-ти інформаційних слайдів, повинна містити перелік електронних ресурсів, з використанням яких було зроблено презентацію (посилання на джерела інформації на кожному слайді); відповідність питанням, які розкриваються у науковому огляді. *Захист* оцінюється у 5 балів: - чітка, структурована доповідь на 5-7 хв. – 2 бали, - правильні відповіді на запитання – 3 бали. Для захисту виділяється 15 хв. на лабораторному занятті, порядок захистів ІДЗ здобувачів відбувається за попередньою домовленістю з викладачем.	**20**
Екзамен	Підсумкове тестування	Питання для підготовки розміщені у СЕЗН ЗНУ	Складається з 20 тестових запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал.	**20**
Усього підсумковий контроль				**40**

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Гойчук А. Ф., Решетник Л. Л. Лісова фітопатологія у визначеннях, рисунках, схемах : навч. посіб. / за ред. проф. А. Ф. Гойчука. Житомир : Полісся, 2015. 224 с.
2. Методичні вказівки з нагляду, обліку та прогнозування поширення шкідників і хвороб лісу для рівнинної частини України / За ред. В.Л. Мєшкової. Виконавці: В.Л. Мєшкова, О.М. Кукіна, Ю.Є. Скрильник, О.В. Зінченко, І.М. Соколова, К. В. Давиденко, С.В. Назаренко, І.О. Бобров, О.І. Борисенко, В.Л. Борисова, Я.В. Кошеляєва. Харків: ТОВ Планета-Прінт , 2020. 92 с.
3. Пінчук Н. В., Вергелес П. М., Коваленко Т. М., Окрушко С. Є. Загальна фітопатологія : навч. пос. Вінниця. 2018. 272 с.
4. Фітопатологія : підручник / І.Л. Марков та ін.; за ред. І.Л. Маркова. Київ : Ліра-К. 2017. 548 с.
5. Фітопатологія: робочий зошит для лабораторних занять і самостійної роботи студентів спеціальності «Лісове господарство». Вид. 2-е, випр. і доп. / С. Г. Літвіненко,В.В. Буджак. Чернівці: Чернівецький нац. ун-тім. Ю. Федьковича, 2021. 154 с.

Додаткова:

1. Agrios G. Plant Pathology. 5th Edition. Academic Press. 2004. 952 p.
2. StewartP., GlobigS. Phytopathology in Plants. 2011. 334 p.
3. Біологічний захист рослин / М. П. Дядечко та ін. ; за ред. М. П. Дядечко та М. М. Падія. Біла Церква : Білоцерківський національний аграрний університет, 2001. 312 с.
4. Біопошкодження рослинних ресурсів і продовольчої сировини : навч. посіб. / В. Д. Малигіна та ін. ; за ред. В. Д. Малигіної. Київ : Кондор, 2009. 246 с.
5. Марютін Ф. М., Пантєлєєв В. К., Білик М. О. Фітопатологія : навч. посіб. / за ред. проф. Ф. М. Марютіна. Харків : Еспада, 2008. 552 с.
6. Мигаль А.В., Чепур С.С. Методичні вказівки до лабораторних робіт з курсу „Фітопатологія" для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки „Лісове та садово-паркове господарство". Ужгород: Вид-во УжНУ „Говерла", 2011. 53 с.
7. Моніторинг шкідливих організмів лісових екосистем : навчальний посібник. Київ : НУБіП України, 2021. 274 с.
8. Мусієнко С. І. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Фітопатологія» для студентів 1 курсу денної форми навчання за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство / С. І. Мусієнко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 300 с.

Інформаційні ресурси

1. Plant Pathology. URL: http://assets.vmou.ac.in/MBO09.pdf
2. Basic plant pathology. URL: http://plantclinic.cornell.edu/mgresourses/Basic%20Plant%20Pathology-2011-Rockland.pdf

3. Diagnosing Plant Problems. URL: http://plantclinic.cornell.edu/mgresourses/Diagnosing%20Plant%20Problems-Cortland%202010.pdf
4. Журнал Лісівництво та Агролісофітомеліорація. URL: https://forestry-forestmelioration.org.ua/index.php/journal/issue/archivem
5. Лісовий і мисливський журнал URL: https://ekoinform.com.ua/?nashividannya=forest_hunting_magazine
6. Методичні вказівки з нагляду, обліку та прогнозування поширення шкідників і хвороб лісу для рівнинної частини України» (Meshkova 2020). URL: https://uriffm.org.ua/static/main/files/method_naglyad_oblik_prognoz_.pdf
7. Санітарні правила в лісах України», 2016. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-95-%D0%BF#Text
8. Український лісовий селекційний центр : Корисна інформація. URL: https://ucfb.info/dovidkova-baza/korisna-informacija.html

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять курсу (у всіх форматах offline, online) є **обов'язковим** та фіксується у журналах академічних груп. Пропуски можливі тільки **за поважної причини** (лікарняний, заява у деканаті, відрядження, подання деканату для участі у різноманітних заходах поза навчальної діяльності) – ці заняття відпрацьовуються **без втрати балів** за пропущене заняття за умови виконання усіх його вимог та оформлення відповідним чином (протокол лабораторного заняття, конспект лекційного заняття). У випадках, коли заплановане проведення аудиторних лабораторних занять, відпрацювання лабораторних занять здійснюється за пред'явлення обґрунтування пропуску та домовленості зі старшим лаборантом кафедри у час коли лабораторія та лаборант вільні. Відпрацювання пропущених лекційних занять передбачає пред'явлення викладачу конспекту відповідної лекції. Заняття, пропущені **з неповажної причини,** також відпрацьовуються за вищезгаданою схемою, але **оцінюються меншою кількістю балів або не оцінюються взагалі.** Якщо здобувач освіти пропускає заняття в online форматі через технічні проблеми (відсутність Інтернет - з'єднання, проблеми доступу до платформ спілкування, неякісний зв'язок) він повинен повідомити про це викладача не пізніше ніж через добу після заняття або попередити заздалегідь про не можливість присутності на занятті. У цьому випадку механізм відпрацювання буде узгоджуватися окремо у кожному випадку зважаючи на обставини.

До екзамену допускаються здобувачі освіти, які набрали не менш ніж 35 балів поточного контролю.

Політика академічної доброчесності

Приступаючи до вивчення курсу здобувач освіти автоматично погоджується з ***Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*** **та вимогами викладеними нижче.**

Кожний здобувач освіти **зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності.** Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору інформаційних джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно

процитовані з посиланням на автора або джерело інформації. Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з довідковими джерелами з цієї тематики.

До здобувачів освіти, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки **можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи** (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ вище). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, **до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Ідентичні роботи здобувачів освіти одного потоку не оцінюються** – жоден зі здобувачів освіти з однаковими роботами не отримає бали за такі завдання та **не буде мати права переробити ці завдання**.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Перед початком занять (у будь-якому форматі) **усі учасники навчального процесу** або вимикають або переводять мобільні пристрої у режим «авіа польоту» або у режим «без звуку». За умови проведення заняття в онлайн форматі висувається вимога **відключення мікрофону студентами**. Включення мікрофону відбувається лише за умови **дозволу це зробити від викладача** чи **для відповіді на запитання спрямоване саме цьому здобувачу освіти**. Під час роботи групою викладач пояснює правила спілкування та режим включення/відключення мікрофонів. **За порушення правил поведінки на занятті здобувач освіти може бути видаленим із заняття.**

Використання гаджетів дозволяється лише **якщо цього вимагає навчальний процес** (тестування, перегляд відео чи прослуховування аудіо матеріалів, використання навчальної літератури, посібників, довідників у електронному вигляді тощо) та **з дозволу викладача**. У випадку несанкціонованого використання будь-яких гаджетів здобувач освіти може бути видаленим з аудиторії чи онлайн заняття без права відпрацювання цього заняття та з втратою балів за нього.

Використання гаджетів на контрольних заходах заборонено за винятком використання їх для проходження тестування в системі Moodle (при цьому на гаджеті відкрита тільки вкладка цієї системи).

Комунікація

Комунікація **викладача зі здобувачами освіти** відбувається у кількох форматах в залежності від форми здобування вищої освіти (денна або заочна), а також в залежності від типу навчання кожного навчального року (*offline, blended, online*). В форматі Face-to-Face викладача можна знайти в аудиторіях 202, 203, 204 III навчального корпусу згідно з регламентом роботи, який затверджується кожного семестру та доступний на стенді кафедри генетики та рослинних ресурсів. Спілкування з використанням різноманітних мобільних каналів зв'язку (телефон, СМС, повідомлення Viber) – викладач відповідає за можливості (під час занять, в обідню перерву та після закінчення робочого часу повідомлення та дзвінки не приймаються), всі повідомлення отримані за цими каналами зв'язку у неробочий час будуть опрацьовані наступного дня (за винятком неділі). На електронні листи та звернення відповідь протягом максимум 3 днів. Комунікація в соцмережах відбувається також у робочий час. Можливі виключення за потреби (перескладання контрольних заходів чи заліку, сесія здобувачів вищої освіти заочної форми тощо), але по неділях та у святкові та неробочі дні відповідь викладача може бути отримана у перший робочий день по закінченню свят чи вихідних. Консультації за допомогою платформи Zoom проводяться за необхідністю та попередньою домовленістю через електронну пошту викладача.

Викладач очікує взаємоповаги при спілкування зі здобувачами освіти (надсилання повідомлень, враховуючи на електронну пошту протягом часу з 8-00 до 17-00). Якщо ви не отримали відповідь на ваші запити протягом 3 днів слід або звернутися до викладача у режимі offline (в університеті) або повторити запит, тому що іноді виникають технічні помилки.

До здобувачів освіти висувається прохання **після закінчення курсу залишити відгук** у системі Moodle та **бути активними на форумах** і при виникненні питань звертатись також до форумів дисципліни у цій системі. **Створювати нові обговорення** питань що виникають під час вивчення дисципліни на форумах самостійно за необхідністю. **Змінити у своєму профілі в**

системі Moodle адресу електронної пошти з встановленої за замовчуванням автоматично на діючу адресу електронної пошти яка постійно перевіряється. Це додаткова можливість вчасно отримувати новини дисципліни та канал зв'язку для викладача (викладач буде мати змогу написати вам листа якщо виникають якісь питання чи проблемні ситуації). **До здобувачів освіти висувається вимога періодично заходити в систему Moodle та відстежувати новини і вчасно виконувати завдання**.

Будь-які **конфліктні ситуації** що виникають під час навчального процесу мають бути **урегульовані** відповідно до діючих законодавчих актів та Положень ЗНУ (див. Додаток до цього силабусу), а також за допомогою завідувача кафедри, деканату, студентського самоврядування та адміністрації ЗНУ (за потреби).

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти
Врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти відбувається відповідно до Положення Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2026-2027 н. р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів Запорізького національного університету: https://surl.li/wdzjrl

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://surl.lu/hfjbya

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://surl.li/qgacqa
Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до:
Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://surl.li/unwzzm
Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://surl.lu/xkxmuz

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Кабінет практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни –** навч. корп. №4, каб. №235 (понеділок, середа, четвер 9.00-11.00, 13.00-15.00), навч. корп. №9 (ІННІ) каб.57 (п'ятниця 9.00-11.00, 13.00-15.00), гуртожиток №6 (вул. Добролюбова, 19, середа 9.00-11.00, 13.00-15.00). Попередній запис за тел.: 228-76-48, (099) 253-78-73 щоденно з 9 до 15.

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://surl.li/ivcwih

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: http://library.znu.edu.ua. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): https://moodle.znu.edu.ua.
Посилання для відновлення паролю: https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: http://sites.znu.edu.ua/child-advance/